

Kwaliteitskader UNESCO- schoolprofiel

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

Kwaliteitskader UNESCO-schoolprofiel

Oktober 2011

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Verantwoording

2011 SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling), Enschede

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Auteurs:

Annette Thijs, Jenne van der Velde (SLO).

Stephan Meershoek, Suzan van Dieren, Elvira Arkesteijn (Europees Platform).

Informatie

SLO

Afdeling: Onderzoek & Advies

Postbus 2041

7500 CA Enschede

Telefoon (053) 4840 666

Internet: www.slo.nl

E-mail: O&A@slo.nl

AN 7.6120.452

Inhoud

Voorwoord	5
1. Inleiding	7
2. Kwaliteit van het UNESCO-onderwijs	9
2.1 Kernwaarden van UNESCO-onderwijs	9
2.2 Ontwikkeling van het kwaliteitskader	10
2.3 Kernelementen in het kwaliteitskader	10
3. Collegiale visitatie	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Voorbereiding	13
3.3 Uitvoering	14
3.4 Rapportage	15
Bijlage A: Kwaliteitskader	17
Bijlage B: Leidraad visitatiebezoek	21
Bijlage C: Scoringsinstrument kwaliteitskader	25

Voorwoord

Voor u ligt het eerste kwaliteitskader voor het UNESCO-schoolprofiel. Dit kader is op verzoek van de Nationale UNESCO Commissie ontwikkeld door SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling en het Europees Platform, in samenwerking met de UNESCO-scholen.

Het netwerk van UNESCO-scholen in Nederland is de laatste jaren gegroeid van vijf naar 21. Daardoor ontstond steeds meer behoefte om te laten zien dat UNESCO-school zijn meer is dan een bordje op de muur en een vlag in top. Wat betekent het profiel voor een school? Welke kwaliteit zou een UNESCO-school moeten bieden en hoe werken de scholen de thema's uit in hun lesprogramma?

De scholen startten een systeem van onderlinge visitaties, waarbij steeds één school als gastheer twee andere scholen ontving. De ontvangende school organiseerde een programma zodat de bezoekers goed konden zien hoe UNESCO in de school werd vormgegeven. Dit leverde boeiende gesprekken op met leraren, bestuurders en leerlingen. Het bezoek werd samengevat in een lijstje tips (ter verbetering) en tops (opvallend sterke punten), dat vervolgens met de school werd besproken.

Het kwaliteitskader is onderdeel van deze visitaties en dient als handvat voor de volgende ronde van schoolbezoeken. Ook voor nieuwe scholen binnen het netwerk is het kwaliteitskader een nuttig instrument. Het is niet dwingend van aard, maar beoogt de scholen houvast te bieden bij het uitwerken van de UNESCO-thema's in lessen, projecten en beleid.

De Nationale UNESCO Commissie is blij met dit kwaliteitskader en verwacht dat het zal bijdragen aan een verdere bloei van het scholennetwerk.

Greetje van den Bergh
Voorzitter Nationale UNESCO Commissie

1. Inleiding

Internationale verbondenheid, verdraagzaamheid en solidariteit zijn belangrijke doelstellingen voor scholen met het UNESCO-schoolprofiel. In het onderwijsveld is een groeiend netwerk van scholen die dit profiel een centrale plaats willen geven in hun onderwijsaanbod. Deze UNESCO-scholen werken aan een schoolklimaat waarin leerlingen en docenten vanuit verschillende achtergronden harmonieus kunnen samenwerken en op respectvolle wijze kennismaken met de wereld om hen heen. UNESCO-scholen streven ernaar leerlingen te stimuleren een positieve bijdrage te leveren aan een veilige, verdraagzame en schone wereld. Scholen stellen de UNESCO-visie centraal in het onderwijs, formuleren hiertoe haalbare doelen en opbrengsten voor leerlingen en vertalen deze op passende wijze naar concrete activiteiten en inhoud voor het onderwijsleerproces. UNESCO-thema's komen structureel en schoolbreed aan de orde in curriculaire, cross-curriculaire en extra-curriculaire activiteiten.

UNESCO-scholen geven ieder op eigen wijze invulling aan het profiel door aan te sluiten bij lopende UNESCO-projecten en door eigen projecten en materialen te ontwikkelen. Om deze meerwaarde van het UNESCO-aanbod te borgen is kwaliteitszorg van belang. Het is van belang het onderscheidende karakter van het UNESCO-schoolprofiel zichtbaar te maken en vanuit een kader van kwaliteitsstandaarden gericht te kunnen werken aan de verdere ontwikkeling van het UNESCO-profiel. De Nationale UNESCO Commissie wil scholen ondersteunen bij deze kwaliteitsimpuls en heeft daartoe het Europees Platform en SLO gevraagd een kwaliteitskader voor het UNESCO-schoolprofiel te ontwikkelen. Dit kader heeft verschillende functies:

- *Kwaliteitsborging*: het bieden van een richtsnoer voor (zelf)evaluatie van de wijze waarop de UNESCO visie wordt vormgegeven in de school.
- *Inhoudelijke inspiratie*: het zichtbaar maken van kernelementen van het UNESCO-aanbod en hoe die te realiseren in de school.
- *Monitoring*: door middel van zelfevaluatie de voortgang van het ontwikkeltraject monitoren.
- *Collegiale uitwisseling*: het bieden van een gezamenlijk referentiekader voor uitwisseling van ervaringen, praktijken en materialen met andere UNESCO-scholen in het UNESCO-scholennetwerk.

In deze handreiking worden de inhoudelijke uitgangspunten van het kwaliteitskader beschreven. In hoofdstuk 2 worden de kernaspecten van de kwaliteit van het UNESCO-onderwijs beschreven en samengevat in het kwaliteitskader (zie ook bijlage A). Dit hoofdstuk geeft ook inzicht in de wijze waarop het kwaliteitskader is ontwikkeld. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 beschreven hoe het kader als handvat gebruikt kan worden om de kwaliteit van het UNESCO-aanbod te monitoren door middel van zelfevaluatie en collegiale visitatie. Het hoofdstuk laat zien hoe een collegiale visitatie vormgegeven zou kunnen worden en welke activiteiten en instrumenten daarbij behulpzaam kunnen zijn. De voorgestelde werkwijze is gebaseerd op inzichten uit proefvisitaties op drie UNESCO-scholen.

2. Kwaliteit van het UNESCO-onderwijs

2.1 Kernwaarden van UNESCO-onderwijs

*'Since wars begin in the minds of men,
it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed'.*

Deze gedachte vormt de essentie van de missie van UNESCO. UNESCO-scholen ondersteunen deze missie: ze maken hun leerlingen vertrouwd met het UNESCO-gedachtegoed en dragen zo hun steentje bij aan vrede en verdraagzaamheid. Het bevorderen van internationale verbondenheid, verdraagzaamheid en solidariteit is een centraal streven. Scholen werken hieraan door een schoolklimaat te bieden waarin leerlingen en docenten vanuit verschillende achtergronden harmonieus kunnen samenwerken en op respectvolle wijze kennismaken met de wereld om hen heen. Kernwaarden in de schoolvisie zijn vreedzaam samenleven en democratisch burgerschap.

Om invulling te geven aan de visie en kernwaarden van UNESCO staan vier thema's centraal in het onderwijs:

- *Vrede en mensenrechten*: aandacht voor internationale verdragen voor mensenrechten en rechten van het kind, en kritische reflectie op verantwoordelijkheden van burgers en mogelijkheden voor vreedzame oplossingen van conflicten.
- *Burgerschap*: aandacht voor het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, zoals wettelijk verplicht gesteld voor scholen. Bij UNESCO-scholen gaat het naast lokaal burgerschap ook om wereldburgerschap, met daarbij aandacht voor de verantwoordelijkheid van wereldburgers en de rol van de Verenigde Naties.
- *Intercultureel leren*: het stimuleren van een respectvolle interculturele dialoog, met aandacht voor de eigen identiteit, en voor de culturele, religieuze en etnische diversiteit op school en in de samenleving.
- *Duurzame ontwikkeling*: aandacht voor duurzaamheid in economische, sociale en culturele aspecten van ontwikkeling en reflectie op de rol van de overheid en de eigen verantwoordelijkheid van de burger.

Meer inhoudelijke toelichting op de thema's en suggestie voor UNESCO-activiteiten en projecten is te vinden in de brochure UNESCO-schoolprofiel (zie www.unescoscholen.nl).

De uitdaging is om de UNESCO-thema's zo aan de orde te stellen dat daarmee de een bijdrage wordt geleverd aan het realiseren van de kernwaarden van internationale verbondenheid en solidariteit bij leerlingen. De visie van UNESCO is dat het onderwijs hiertoe een rijke leeromgeving moet bieden waarin leerlingen worden uitgedaagd tot verschillende typen leren. In het rapport *Learning the treasure within* beschrijft de Commissie Delors (1996) vanuit dit perspectief vier belangrijke pijlers van het onderwijs:

- *Leren weten*: leerlingen leren over de wereld om hen heen en hoe de verschillende UNESCO-thema's een rol spelen, lokaal en internationaal.
- *Leren doen*: leerlingen stimuleren zich in te zetten voor de wereld om hen heen door hen in staat te stellen om vaardigheden te ontwikkelen en ervaring op te doen met het initiëren en organiseren van projecten, doen van onderzoek, en deelname aan discussie en debat.
- *Leren samenleven*: het schoolklimaat verbeteren en teamgeest, solidariteit, respect voor verschillen en eenheid in diversiteit propageren.

- *Leren zijn*: ruimte voor eigen ontplooiing van leerlingen bieden en hen begeleiden bij het ontwikkelen van een eigen identiteit en invulling geven aan hun verantwoordelijkheid als (wereld)burger.

2.2 Ontwikkeling van het kwaliteitskader

Een UNESCO-school streeft ernaar de kernwaarden van UNESCO zo goed mogelijk centraal te stellen in het onderwijs. Het doel van het kwaliteitskader is om scholen een richtsnoer te bieden voor de inrichting van het aanbod en waarborging van de kwaliteit van het UNESCO-gehalte. Bij de ontwikkeling van het kwaliteitskader is voortgebouwd op de kwaliteitscriteria voor het internationale UNESCO-netwerk van het *Associated Schools Project (ASP)*. Ook is ter inspiratie gekeken naar kwaliteitsrichtlijnen voor verwante leerroutes en schoolprofielen gericht op internationalisering (onder anderen kwaliteitskader Europa als Leeromgeving op Scholen (ELOS) en Tweetalig Onderwijs (TTO) van het Europees Platform; bijzonder kwaliteitskeurmerk voor internationalisering in het hoger onderwijs van de NVAO), burgerschap (zelfevaluatie-instrument Maatschappelijke verantwoordelijkheid van scholen van SLO), culturele diversiteit (UNESCO-richtlijnen voor intercultureel onderwijs) en duurzame ontwikkeling (kwaliteitscriteria van het *Environment and School Initiatives netwerk*).

Aan het opstellen van het kwaliteitskader lagen de volgende inhoudelijke uitgangspunten ten grondslag:

- *Ruimte voor diversiteit*: het kader bevat globale richtlijnen die ruimte bieden voor de diversiteit aan scholen wat betreft onderwijssector, schoolvisie, en mogelijkheden voor onderwijsontwikkeling binnen de school.
- *Positieve waardering*: het kader gaat uit van de '*pedagogiek van de excellentie*': dat wil zeggen dat het kader niet zozeer bedoeld is om vast te stellen wat mankeert en ontbreekt als wel om te benoemen wat goed gaat en waar scholen trots op zijn en om scholen een impuls te geven voor verdere ontwikkeling.
- *Praktijkgerichte ontwikkeling*: het kader moet inpasbaar en uitvoerbaar zijn in de dagelijkse praktijk van scholen. Om de bruikbaarheid van het kader te vergroten zijn de kwaliteitsstandaarden ontwikkeld in nauwe samenwerking met het scholenveld. In verschillende bijeenkomsten is scholen gevraagd naar hun visie op de relevantie en uitvoerbaarheid van de standaarden. De suggesties van scholen zijn meegenomen bij de ontwikkeling van het kader. Het kader is vervolgens gebruikt bij een proefvisitatie op drie UNESCO-scholen en op basis daarvan verder aangescherpt.

2.3 Kernelementen in het kwaliteitskader

Het ontwikkelproces heeft geresulteerd in een kwaliteitskader met aandachtspunten voor de inrichting van het onderwijs op UNESCO-scholen. Het kader bestaat uit 35 kernelementen verdeeld over vijf onderdelen, te weten uitgangspunten, onderwijsleerproces, schoolorganisatie, kwaliteitszorg en communicatie. De kernelementen zijn uitgewerkt in kwaliteitsstandaarden. De kernelementen zijn te zien in tabel 1. Het volledige kwaliteitskader is te vinden in Bijlage A.

Tabel 1: Kernelementen van het kwaliteitskader

<p>A Schoolbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Missie en visie • Onderwijsdoelen • Beleidsplan • UNESCO-netwerk • Implementatie • Kernwaarden • Facilitering • Budget
<p>B Onderwijsleerproces</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementatie UNESCO-thema's • Implementatie UNESCO-pijlers • Internationale samenwerking • Uitwisseling • Curriculum • Planning van inhoud • Schoolbrede activiteiten • Monitoring en evaluatie • Internationale UNESCO-dagen • Civiel effect
<p>C Schoolorganisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Draagvlak • Organisatie • Professionalisering • Coördinatie • Samenwerking
<p>D Kwaliteitszorg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsevaluatie • Zelfevaluatie • Visitatie • Evaluatie leeropbrengsten
<p>E Communicatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schoolgids en website • Draagvlak • Overzicht planning • UNESCO-netwerk • Samenwerking • Zichtbaarheid • Interne communicatie • Externe communicatie

3. Collegiale visitatie

3.1 Inleiding

Het kwaliteitskader biedt scholen een handvat om de kwaliteit van de implementatie van de missie, -doelen en -thema's van UNESCO te monitoren en te borgen en om verdere ontwikkeling van het aanbod te stimuleren en te versterken. Scholen kunnen het kader gebruiken om op gezette tijd een interne evaluatie van het aanbod te organiseren, of om deze *zelfevaluatie* te delen met andere scholen. Dit laatste kan in de vorm van een *collegiale visitatie* waarbij een visitatiecommissie bestaande uit docenten van andere UNESCO-scholen de school bezoekt en op basis van de zelfevaluatie haar visie geeft op mogelijke aanbevelingen voor versterking van het UNESCO-profiel. Het doel van de collegiale visitatie is om ondersteunend en inspirerend te zijn voor de te visiteren school en om de (zelf)evaluatie van en reflectie op de invulling van het UNESCO-profiel te bevorderen. De taak van de visitatiecommissie is om duidelijk zicht te krijgen op de zelfevaluatie van de school en kennis te nemen van de praktijk van de school. Op basis van die twee elementen geeft de visitatiecommissie haar visie op de kracht en sterke punten van het UNESCO-aanbod op de school (*Tops*) en suggesties ter versterking van dit aanbod (*Tips*). De visitatiecommissie stelt zich de volgende vragen:

- Zijn we van oordeel dat onze waarnemingen overeenstemmen met de zelfevaluatie van de school?
- Hebben we aanbevelingen (*Tips* en *Tops*) hoe de school zich verder zou kunnen ontwikkelen als UNESCO-school?
- Welke suggesties hebben we voor de andere UNESCO-scholen, gebaseerd op wat we gezien hebben?

Dit hoofdstuk bevat suggesties voor de voorbereiding en uitvoering van de visitatie en voor de rapportage van de opbrengsten. Deze suggesties zijn gebaseerd op uitkomsten van proefvisitaties op drie scholen. De proefvisitaties zijn uitgevoerd door een commissie met daarin vertegenwoordigers van de UNESCO-scholen en in wisselende samenstelling een vertegenwoordiger van het Europees Platform, de Nationale UNESCO-commissie en SLO.

3.2 Voorbereiding

Een visitatiebezoek duurt één dag. Afspraken over de planning van de visitatie en samenstelling van de visitatiecommissie worden gemaakt tijdens de bijeenkomst van het UNESCO-netwerk. Elke school kan gevisiteerd worden en elke school heeft de mogelijkheid in de visitatiecommissie plaats te nemen. De minimumomvang van de commissie is drie deelnemers, waarbij één deelnemer de rol van voorzitter heeft. Het valt te overwegen om naast deelnemers vanuit de scholen een of meer externe experts uit te nodigen voor deelname aan de visitatie.

Activiteiten

Ter voorbereiding op de visitatie is de te visiteren school verantwoordelijk voor de volgende acties:

- Opstellen van een agenda en programma voor het visitatiebezoek, met daarin de mogelijkheid voor het uitvoeren van de verschillende gesprekken en activiteiten zoals voorgesteld in paragraaf 3.3.

- Invullen van het scoringsinstrument kwaliteitskader (zie Bijlage C, een Excel versie is op te vragen bij Unesco, zie <http://www.unesco.nl/http://www.unesco.nl/>). Toesturen van informatie over de school en het visitatiebezoek aan de visitatiecommissie:
 - schoolgids
 - beleidsplan internationalisering
 - beleidsplan UNESCO
 - agenda voor het visitatiebezoek
 - ingevuld scoringsinstrument kwaliteitskader.
- Verzorgen van een eenvoudige lunch tijdens het bezoek.

De visitatiecommissie denkt na over de wijze van notuleren en zorgt voor voldoende kopieën van de instrumenten (zie bijlage B en C) die tijdens het bezoek als leidraad dienen.

Aandachtspunten

Bij de inrichting en voorbereiding van het visitatiebezoek zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- *Heldere doelstellingen*: het is belangrijk dat er in de visitatieprocedure heldere doelstellingen zijn die iedereen kent, dat er een helder beeld is wat de visitatie inhoudt en welke rol de verschillende deelnemers hebben.
- *Heldere rolverdeling*: het is belangrijk dat er een heldere rolverdeling is tussen de leden van de visitatiecommissie, met een dagvoorzitter en een secretaris die verantwoordelijk is voor de verslaglegging. Elk lid van de visitatiecommissie moet weten wat er van hem/haar verwacht wordt tijdens en na afloop van het visitatiebezoek.

3.3 Uitvoering

Activiteiten

Een visitatiebezoek duurt één schooldag (circa zes uur). De organisatie ligt in handen van de UNESCO-coördinator op de te visiteren school. Tijdens het bezoek vinden de volgende activiteiten plaats:

- Een rondleiding van de visitatiecommissie door de school.
- Een gesprek van de visitatiecommissie met de directie.
- Een gesprek van de visitatiecommissie met enkele docenten die betrokken zijn bij UNESCO-activiteiten.
- Lesbezoeken, een bezoek aan één of enkele activiteiten.
- Een toelichting van de school (UNESCO-coördinator) op het vooraf ingevulde kwaliteitskader.
- Intern beraad van de visitatiecommissie aan het eind van de dag.
- Een afsluitend gesprek met de directie en de UNESCO-coördinator waarin de visitatiecommissie feedback geeft op het kwaliteitskader en terugblijkt op het bezoek.

Meer informatie over de invulling van het visitatiebezoek is te vinden in Bijlage B. Daarin zijn ter inspiratie ook voorbeeldvragen van vragen voor verschillende activiteiten opgenomen.

Instrumenten

Het belangrijkste doel van de activiteiten is zicht te krijgen op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de verschillende elementen van het kwaliteitskader. Hiervoor is een scoringsinstrument beschikbaar, zie Bijlage C.

Met behulp van dit instrument kan worden onderzocht in welke mate het UNESCO-profiel een plek heeft gekregen in de school en kunnen mogelijkheden voor verdere ontwikkeling in kaart worden gebracht. Het instrument kan op twee manieren gebruikt worden: (i) als evaluatie-instrument, door aan te geven wat de school momenteel doet en in welke mate de UNESCO-doelstellingen zijn bereikt, en (ii) als sturingsinstrument, door aan te geven waar een school in een volgende periode zou willen zijn en wat nodig is om een volgende stap te kunnen maken. Voor elk van de elementen van het kwaliteitskader kan met scores worden aangegeven in welke mate het gerealiseerd is in de school:

- Score 1: voornemen te realiseren
- Score 2: gepland te realiseren
- Score 3: gedeeltelijk gerealiseerd
- Score 4: volledig gerealiseerd

Het scoringsinstrument en het kwaliteitskader kunnen gebruikt worden als leidraad voor de verschillende activiteiten tijdens de visitatie en voor de verslaglegging van de bevindingen.

3.4 Rapportage

De bevindingen van de visitatie worden vastgelegd en gerapporteerd. Deze rapportage heeft twee functies:

- intern: om de ontwikkeling van het UNESCO-profiel in de loop van de tijd te kunnen monitoren en te benutten voor communicatie met betrokkenen in de school (leraren, leerlingen, ouders);
- extern: voor collegiale uitwisseling met het UNESCO-scholennetwerk en andere externe betrokkenen bij de school.

De visitatiecommissie rapporteert over de bevindingen van de visitatie in de eerstvolgende bijeenkomst van het UNESCO-scholennetwerk. De rapportage bestaat uit vier delen:

- *Achtergrond van de school*: korte typering van de school (o.a. grootte, denominatie, kenmerken van de leerlingpopulatie, sinds wanneer betrokken bij UNESCO).
- *Opzet van de visitatie*: beschrijving van het programma van de visitatie (activiteiten, betrokkenen) en samenstelling van de visitatiecommissie.
- *Observaties*: persoonlijke impressie van de visitatiecommissie van de school (typering van de sfeer in de school, wat is de commissie opgevallen).
- *Invoering UNESCO schoolprofiel*: ingevuld kwaliteitskader, zie bijlage C.
- *Reflectie*: beschrijving van de belangrijkste *Tops* en *Tips*.

Bijlage A: Kwaliteitskader

School-kenmerken	Standaarden	
A. Schoolbeleid	A.1 Missie en visie	De missie en visie van de school geven aan op welke wijze de school de kernwaarden van UNESCO (vreedzaam samenleven, democratisch burgerschap) en het bevorderen van internationale verbondenheid, verdraagzaamheid en solidariteit uitdraagt in het onderwijs.
	A.2 Onderwijsdoelen	De school heeft de visie van de school op de invulling van het UNESCO-schoolprofiel omgezet in algemene doelstellingen op schoolniveau, en in specifieke doelen en competenties op leerlingniveau.
	A.3 Beleidsplan	De school heeft een UNESCO-beleidsplan (eventueel als onderdeel van het algemeen beleidsplan) met structureel een overzicht van UNESCO-onderwijsactiviteiten.
	A.4 UNESCO netwerk	De school participeert actief in het UNESCO-scholennetwerk, heeft het UNESCO-beleidsplan voorgelegd aan het UNESCO-scholennetwerk en verstrekt jaarlijks een overzicht van de uitgevoerde activiteiten.
	A.5 Implementatie	De school zorgt ervoor en faciliteert dat docenten (aspecten van) UNESCO-doelen en -activiteiten in het schoolplan opnemen in hun onderwijsprogramma's.
	A.6 Kernwaarden	Het UNESCO-gedachtengoed is merkbaar in het schoolklimaat en in de omgangsvormen op school. Leerlingen kunnen op school ervaring opdoen met de kernwaarden van UNESCO als vreedzaam samenleven en democratisch burgerschap.
	A.7 Facilitering	De school faciliteert deelname van docenten aan het UNESCO-scholennetwerk.
	A.8 Budget	De school maakt voldoende budget vrij voor UNESCO-activiteiten en/of gaat actief op zoek naar subsidiemogelijkheden voor activiteiten.

School-kenmerken	Standaarden	
B. Onderwijs-leerproces	B.1 Implementatie UNESCO thema's	De school besteedt aandacht aan de gekozen UNESCO-thema's in curriculaire activiteiten (vaklessen), cross-curriculair activiteiten (vakoverstijgende projecten) en/of extra-curriculaire activiteiten (buitenschoolse activiteiten).
	B.2 Implementatie UNESCO pijlers	De school besteedt aandacht aan de vier UNESCO-pijlers (leren weten, leren doen, leren samenleven, leren zijn) in curriculaire, cross-curriculaire, en/of extra-curriculaire activiteiten.
	B.3 Curriculum	Leerlingen zijn gedurende hun schoolloopbaan aantoonbaar in aanraking gekomen met meerdere van de vier centrale UNESCO-thema's, te weten vrede en mensenrechten, burgerschap, intercultureel leren, en duurzaamheid.
	B.4 Planning van inhoud	Er is een evenwichtige verdeling van UNESCO-activiteiten in de tijd en over de verschillende jaarlagen, zodat alle leerlingen in hun schoolloopbaan in aanraking komen met UNESCO-thema's.
	B.5 Internationale samenwerking	Leerlingen zijn gedurende hun schoolloopbaan aantoonbaar betrokken geweest bij een samenwerkingsproject met buitenlandse leerlingen.
	B.6 Uitwisseling	De school organiseert uitwisseling met UNESCO-scholen in het buitenland, zodanig dat iedere leerling er in zijn/haar loopbaan mee in aanraking komt.
	B.7 Schoolbrede activiteiten	De school besteedt actief aandacht aan het bevorderen van verbondenheid tussen leerlingen en leraren, onder meer door het organiseren van schoolbrede gezamenlijke activiteiten.
	B.8 Monitoring en evaluatie	Ervaringen en leeropbrengsten van leerlingen ten aanzien van UNESCO-activiteiten en -thema's worden geëvalueerd en zichtbaar gedocumenteerd, bijvoorbeeld in een portfolio.
	B.9 Internationale UNESCO dagen	De school besteedt jaarlijks aandacht aan de viering van één of meer internationale dagen van UNESCO en neemt deel aan een van de <i>ASPNet Flagship</i> projects of daaraan gelieerde activiteiten.
	B.10 Civiel effect	Leerlingen krijgen bij het afronden van hun schoolloopbaan een schriftelijke getuigenis van hun deelname en inzet bij UNESCO-activiteiten.

School-kenmerken	Standaarden	
C. School-organisatie	C.1 Draagvlak	Het UNESCO-scholenprofiel heeft een breed draagvlak. De schoolleiding en de UNESCO-coördinator organiseren regelmatig activiteiten om het draagvlak te behouden.
	C.2 Organisatie	De school zorgt ervoor dat de agendering en ontwikkeling van UNESCO-thema's en -onderwijsactiviteiten tenminste jaarlijks worden besproken.
	C.3 Professionalisering	De school bevordert actief de professionalisering van docenten, gericht op het uitdragen van UNESCO kernwaarden en -thema's, en doet dit door het mogelijk maken van studiebezoeken, uitwisseling met andere scholen in binnen- en buitenland.
	C.4 Coördinatie	Er is een UNESCO-coördinator die zorg draagt voor coördinatie van UNESCO-activiteiten en het contact met het UNESCO-scholennetwerk onderhoudt. De UNESCO-coördinator wordt daartoe gefaciliteerd door de school.
	C.5 Samenwerking	De schoolleiding stimuleert vakoverstijgende samenwerking en interactie tussen de docenten.
	C.6 Betrokkenheid leerlingen	De school betreft de leerlingen bij de planning en de uitvoering van de inhoud van het UNESCO- schoolbeleid.
	C.7 Betrokkenheid ouders	De school betreft ouders bij de planning en de uitvoering van de inhoud van het UNESCO- schoolbeleid.
D. Kwaliteitszorg	D.1 Beleids-evaluatie	De uitvoering van het UNESCO-beleidsplan wordt periodiek geëvalueerd.
	D.2 Zelfevaluatie	De school voert jaarlijks een zelfevaluatie uit, gebruikmakend van het UNESCO-kwaliteitskader en rapporteert aan het UNESCO-scholennetwerk en aan de nationale ASP-coördinator in het kader van de jaarlijkse rapportage aan Parijs.
	D.3 Visitatie	De school wordt driejaarlijks gevisiteerd en rapporteert jaarlijks in het UNESCO-scholennetwerk hoe de school de bevindingen van de visitatie in het schoolbeleid verwerkt.
	D.4 Evaluatie van leeropbrengsten	De leeropbrengsten van leerlingen van UNESCO-activiteiten worden geëvalueerd en evaluatieresultaten worden benut om waar nodig het aanbod te verbeteren.

School-kenmerken	Standaarden	
E. Communicatie	E.1 Schoolgids en website	De visie op de invulling van het UNESCO-schoolprofiel staat vermeld in de schoolgids en op de website van de school.
	E.2 Draagvlak	De schoolvisie op de invulling van het UNESCO-profiel wordt gedeeld met personeelsleden, ouders en leerlingen.
	E.3 Overzicht planning	Er is een helder overzicht van UNESCO-thema's en -activiteiten en hoe deze een plek hebben in het onderwijsaanbod in de verschillende leerjaren en vakken.
	E.4 UNESCO-netwerk	De school is actief lid van het UNESCO-scholennetwerk en neemt deel aan netwerkbijeenkomsten.
	E.5 Samenwerking	Docenten zijn bereid materialen en projecten te delen met andere scholen in het UNESCO-netwerk.
	E.6 Zichtbaarheid	Het UNESCO-logo is zichtbaar aanwezig in de school, op het gebouw en op de website.
	E.7 Interne communicatie	De school brengt het personeel, de leerlingen en de ouders regelmatig op de hoogte van het UNESCO-profiel (intenties, activiteiten, acties) via een nieuwsbrief of andere interne communicatiekanalen.
	E.8 Externe communicatie	Lokale media en externe betrokkenen bij de school worden op de hoogte gebracht van het UNESCO-profiel van de school en/of specifieke UNESCO-activiteiten en -acties in de school.

Bijlage B: Leidraad visitatiebezoek

Deze leidraad is bedoeld om de visitatiecommissie van dienst te zijn bij de organisatie van het visitatiebezoek. De verschillende onderdelen van het schoolbezoek worden besproken. Het betreft:

1. De voorbereiding, inleiding en agenda van de dag.
2. Een gesprek met de directie van de school.
3. Een gesprek met enkele docenten
4. Een rondje door de school.
5. Gesprek met leerlingen.
6. Activiteiten die als UNESCO-school worden uitgevoerd.
7. Intern beraad van de visitatiecommissie.
8. Een feedbackgesprek met de UNESCO-coördinator en eventueel het UNESCO-team.
9. De rapportage aan het UNESCO-scholennetwerk.

Het is belangrijk dat de visitatiecommissie van te voren een afspraak maakt over de rolverdeling van de visitatiecommissie. Wellicht kan dat afgesproken worden in de UNESCO-netwerkbijeenkomst, zodat een ieder zich op zijn rol kan voorbereiden. In de praktijk komt het er op neer dat iemand de rol van voorzitter op zich neemt, iemand de rol van rapporteur en dat er onderlinge afspraken gemaakt worden wie bij elk onderdeel als eerste een korte introductie doet en het doel van het gesprek toelicht.

1. **De voorbereiding, inleiding en agenda van de dag**

De visitatie start met een voorstelrondje en de UNESCO-coördinator geeft een korte toelichting op de van te voren toegezonden informatie, de agenda en het programma. De informatie vooraf betreft informatie over de website, het schoolplan en het ingevulde kwaliteitskader. De commissie gaat na of alle informatie aanwezig is, of de agenda duidelijk is en licht toe welke rol de verschillende visitatiedeelnemers hebben.

2. **Een gesprek met de directie van de school**

Het doel van het gesprek met de directie is tweeledig, enerzijds geeft de visitatiecommissie er kennis van in de school de visitatie uit te voeren, eventueel licht de commissie toe wat het doel van de visitatie is. Anderzijds wil de visitatiecommissie een aantal vragen stellen, zodat een beeld ontstaat in welke fase de school zich bevindt (zie bijlage C). De directie zal goed zicht hebben op de onderdelen A (schoolbeleid), D (kwaliteitszorg) en E (communicatie). Daarnaast zal de directie ook een visie hebben op de andere onderdelen van het kader. Voor het achterhalen van feitelijke informatie is het niet nodig alle onderdelen bij alle gesprekspartners aan de orde stellen. Anderzijds is het wel belangrijk de visie van de betrokkenen te achterhalen - er zijn vast aspecten waar men verschillend over denkt - en daarvoor is het soms nodig dezelfde onderdelen bij meerdere gesprekspartners te bespreken.

3. **Een gesprek met enkele docenten**

Het gesprek met enkele docenten zal zich primair richten op onderdeel B Onderwijsleerproces. De vragen die gesteld kunnen worden zijn, hoe het onderwijsprogramma er uit ziet, welke activiteiten worden ondernomen en hoe de school erbij betrokken is.

4. Een rondje door de school

Het rondje door de school is bedoeld om een algemene indruk te krijgen van de school en de zichtbaarheid als UNESCO-school. De hoofdvraag is op welke wijze de school laat zien dat het een UNESCO-school is: is dat aan het gebouw en de leeromgeving te zien, zijn de thema's op de één of andere wijze zichtbaar, organiseert de school activiteiten die bijdragen aan het UNESCO-beeld.

5. Gesprek met enkele leerlingen

Het doel van het gesprek met enkele leerlingen is om zicht te krijgen op hun leerervaringen, de wijze waarop zij de UNESCO-activiteiten beleven, en wat de leeropbrengsten zijn. Ook kunnen zij vertellen hoe het UNESCO-profiel voor hen het meest zichtbaar is in de school.

6. Activiteiten die als UNESCO-school worden uitgevoerd

Om zicht te krijgen op wat er gebeurt in de lessen of in extracurriculaire activiteiten is het informatief om enkele activiteiten te observeren. Na afloop kan met docenten gesproken worden over de inbedding van de activiteiten in het curriculum en over de betrokkenheid en leerervaringen van leerlingen.

7. Intern beraad visitatiecommissie

Ter voorbereiding op het afsluitende gesprek is het belangrijk dat de visitatiecommissie ruimte heeft voor een intern overleg over de belangrijkste bevindingen, waaronder *Tops* en *Tips*.

8. Een feedbackgesprek met de UNESCO-coördinator en eventueel het UNESCO-team

Aan het eind van de dag is er een feedbackgesprek met de UNESCO-coördinator en eventueel andere belangstellenden, de directie, UNESCO-team of docenten. De commissie geeft aan wat ze *Top* vinden in de school en welke *Tips* ze hebben voor de school. Ook komt aan de orde hoe de school de ontwikkeling voor zich ziet en welke stappen men van plan is te zetten.

9. De rapportage aan het UNESCO-netwerk

In de eerstvolgende bijeenkomst van het UNESCO-scholennetwerk wordt gerapporteerd.

Ter inspiratie: voorbeelden van vragen bij collegiale visitatie UNESCO-schoolprofiel.

Nadat de visitatiecommissie de informatie van de school toegestuurd gekregen heeft, vormen de leden zich een beeld van de school en willen ongetwijfeld een aantal vragen stellen.

Hieronder staan vragen ter inspiratie.

Elke vraag kan geoperationaliseerd worden met vragen als:

- Hoe is een en ander georganiseerd?
- Welke maatregelen zijn getroffen?
- Wie beslist?
- Hoe vaak komt iets voor?
- Op welke wijze wordt gedocumenteerd?
- Zijn er voorbeelden beschikbaar?

A. Beleid

- Waar komt uw inspiratie voor UNESCO-activiteiten vandaan (personen, scholen, nascholing, politiek)?
- Wat betekenen de UNESCO-kernwaarden en -thema's voor u? Wat zijn voor u belangrijke prioriteiten en accenten? Hoe past dit in de visie van de school?
- Worden de UNESCO-activiteiten en doelstellingen beschreven in uw schoolplan en/of beleidsstukken?
- Heeft uw school expliciete UNESCO-doelen bepaald die in uw school met uw leerlingen wilt bereiken? Waar zijn deze doelen opgenomen? Hoe faciliteert u de implementatie van deze doelen?
- Heeft het UNESCO-schoolprofiel het onderwijs in uw vak/school voor uw leerlingen veranderd? Hoe? Hoe waarderen leerlingen, leraren en ouders dat?
- Hoe beïnvloedt het UNESCO-schoolprofiel het schoolklimaat? Hoe wordt dit in de praktijk ervaren door leerlingen, docenten en ouders?
- Wat zijn in uw ogen de belangrijkste opbrengsten van het UNESCO-schoolprofiel voor medewerkers, leerlingen en ouders?

B. Onderwijsleerproces

- Met welke van de vier centrale UNESCO-thema's (vrede & mensenrechten, burgerschap, intercultureel leren, duurzaamheid) komen leerlingen op uw school in aanraking?
- Met welke van de vier centrale UNESCO-pijlers (leren weten, leren doen, leren samenleven en leren zijn) komen leerlingen op uw school in aanraking?
- Worden de ervaringen en opbrengsten van leerlingen met UNESCO-activiteiten bijgehouden in een portfolio?
- Ontvangen leerlingen een schriftelijk getuigschrift van hun deelname aan UNESCO-activiteiten tijdens hun schoolloopbaan?
- Zijn er per leerling al leeropbrengsten van UNESCO-activiteiten te melden? Wat zijn deze?
- Hoe besteedt u aandacht aan de UNESCO-thema's en pijlers? Met welke type activiteiten? Gaat het om vaklessen, vakoverstijgende projecten, extra-curriculaire activiteiten?
- Kunnen leerlingen in het kader van UNESCO-activiteiten samenwerken met buitenlandse leerlingen en/of deelnemen aan uitwisseling met leerlingen van andere UNESCO-scholen?
- Hoe besteedt uw school aandacht aan de viering van internationale UNESCO-dagen?
- Zijn er *ASPNet Flagship projects* waarin leerlingen kunnen samenwerken met andere UNESCO-scholen?

- Maken de UNESCO-thema's en pijlers systematisch deel uit van het curriculum? Komen alle leerlingen met het UNESCO-aanbod in aanraking, hoe is de verdeling van activiteiten over afdelingen/leerjaren?

C. Schoolorganisatie

- Hoe bespreekt u de invulling van het UNESCO-aanbod met collega's?
- Hoe kunnen docenten de UNESCO-kernwaarden en -thema's eigen maken? Zijn er mogelijkheden voor nascholing, o.a. studiebezoeken, uitwisseling met andere UNESCO-scholen?
- Beschikt de school over voldoende en inspirerende materialen voor UNESCO-lessen en activiteiten?
- Heeft uw school een UNESCO-coördinator? Hoe wordt deze gefaciliteerd? Wordt hij/zij gesteund door een vast team?

D. Kwaliteitszorg

- Hoe evalueert u de ontwikkeling en relevantie van het UNESCO-aanbod binnen uw school? Wie is daarbij betrokken? Hoe worden de resultaten van de evaluatie teruggekoppeld en benut?
- Wordt het UNESCO-beleidsplan periodiek geëvalueerd?
- Betreft de school ouders en leerlingen bij de planning en uitvoering van het UNESCO-schoolbeleid?
- Voert uw school de jaarlijkse zelfevaluatie in het kader van het UNESCO-kwaliteitskader?

E. Communicatie

- Is het UNESCO-logo is duidelijk zichtbaar in de school, op de website en de schoolgids?
- Heeft het UNESCO-schoolprofiel een breed draagvlak in uw school? Onder personeelsleden, leerlingen en ouders?
- Is er een helder overzicht van de UNESCO-thema's en activiteiten in verschillende leerjaren en vakken?
- Worden lokale media op de hoogte gebracht van UNESCO-activiteiten op de school?
- Brengt de school de leerlingen, personeel en ouders regelmatig op de hoogte van UNESCO-activiteiten bijvoorbeeld via de nieuwsbrief?
- Hoe draagt uw school bij aan het UNESCO-scholennetwerk? Wat kunt u er brengen, wat kunt u er halen?
- Bent u bereid materialen en projecten te delen met andere scholen in het netwerk?

Bijlage C: Scoringsinstrument kwaliteitskader

Waarderingsinstrument UNESCO-schoolprofiel

A Schoolbeleid		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
A.1	De missie en visie van de school geven aan op welke wijze de school de kernwaarden van UNESCO (vreedzaam samenleven, democratisch burgerschap en het bevorderen van internationale verbondenheid, verdraagzaamheid en solidariteit) uitdraagt in het onderwijs.				
A.2	De school heeft de visie van de school op de invulling van het UNESCO-schoolprofiel, omgezet in algemene doelstellingen op schoolniveau en in specifieke doelen en na te streven competenties op leerlingniveau.				
A.3	De school heeft een UNESCO-beleidsplan (eventueel als onderdeel van het algemeen beleidsplan) met structureel een overzicht van UNESCO-onderwijsactiviteiten.				
A.4	De school participeert actief in het UNESCO-scholennetwerk, heeft het UNESCO-beleidsplan voorgelegd aan het UNESCO-scholennetwerk en verstrekt jaarlijks een overzicht van de uitgevoerde activiteiten.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

A Schoolbeleid		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
A.5	De school zorgt ervoor en faciliteert dat docenten (aspecten van) UNESCO-doelen en –activiteiten in het schoolplan opnemen in hun onderwijsprogramma's.				
A.6	Het UNESCO-gedachtegoed is merkbaar in het schoolklimaat en in de omgangsvormen op school. Leerlingen kunnen op school ervaring opdoen met de kernwaarden van UNESCO zoals vreedzaam samenleven en democratisch burgerschap.				
A.7	De school faciliteert deelname van docenten aan het UNESCO-scholennetwerk.				
A.8	De school maakt voldoende budget vrij voor UNESCO-activiteiten en/of gaat actief op zoek naar subsidiemogelijkheden voor activiteiten.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

B Onderwijsleerproces		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
B.1	De school besteedt aandacht aan de gekozen UNESCO-thema's in curriculaire activiteiten (vaklessen), cross-curriculaire activiteiten (vakoverstijgende projecten) en/of extra-curriculaire activiteiten (buitenschoolse activiteiten).				
B.2	De school besteedt aandacht aan de vier UNESCO-pijlers (leren weten, leren doen, leren samenleven, leren zijn) in het curriculaire, cross-curriculaire, en/of extra-curriculaire activiteiten.				
B.3	Leerlingen zijn gedurende hun schoolloopbaan aantoonbaar in aanraking gekomen met meerdere van de vier centrale UNESCO-thema's, te weten vrede en mensenrechten, burgerschap, intercultureel leren, en duurzaamheid.				
B.4	Er is een evenwichtige verdeling van UNESCO-activiteiten in de tijd en over de verschillende jaarlagen, zodat alle leerlingen in hun schoolloopbaan in aanraking komen met UNESCO-thema's.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

B Onderwijsleerproces		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
B.5	Leerlingen zijn gedurende hun schoolloopbaan aantoonbaar betrokken geweest bij een samenwerkingsproject met buitenlandse leerlingen.				
B.6	De school organiseert uitwisseling met UNESCO-scholen in het buitenland, zodanig dat iedere leerling er in zijn/haar loopbaan mee in aanraking komt.				
B.7	De school besteedt actief aandacht aan het bevorderen van verbondenheid tussen leerlingen en leraren, onder meer door het organiseren van schoolbrede gezamenlijke activiteiten.				
B.8	Ervaringen en leeropbrengsten van leerlingen ten aanzien van UNESCO-activiteiten en –thema's worden geëvalueerd en zichtbaar gedocumenteerd, bijvoorbeeld in een portfolio.				
B.9	De school besteedt jaarlijks aandacht aan de viering van een of meer internationale dagen van UNESCO en neemt deel aan een van de <i>ASPNet Flagship</i> projects of daaraan gelieerde activiteiten.				
B.10	Leerlingen krijgen bij het afronden van hun schoolloopbaan een schriftelijke getuigenis van hun deelname aan en inzet bij UNESCO-activiteiten.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

C Schoolorganisatie		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
C.1	Het UNESCO-scholenprofiel heeft een breed draagvlak. De schoolleiding en de UNESCO-coördinator organiseren regelmatig activiteiten om het draagvlak te behouden.				
C.2	De school zorgt ervoor dat de agendering en ontwikkeling van UNESCO-thema's en – onderwijsactiviteiten tenminste jaarlijks wordt besproken.				
C.3	De school bevordert actief de professionalisering van docenten gericht op het uitdragen van UNESCO-kernwaarden en –thema's en doet dit door het mogelijk maken van studiebezoeken en uitwisseling met andere scholen in binnen- en buitenland.				
C.4	Er is een UNESCO-coördinator die zorg draagt voor coördinatie van UNESCO-activiteiten en het contact met het UNESCO-scholennetwerk onderhoudt. De UNESCO-coördinator wordt daartoe gefaciliteerd door de school.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

C Schoolorganisatie		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
C.5	De schoolleiding stimuleert vakoverstijgende samenwerking en interactie tussen de docenten.				
C.6	De school betreft de leerlingen bij de planning en de uitvoering van de inhoud van het UNESCO-schoolbeleid.				
C.7	De school betreft ouders bij de planning en de uitvoering van de inhoud van het UNESCO-schoolbeleid.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

D Kwaliteitszorg		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
D.1	De uitvoering van het UNESCO-beleidsplan wordt periodiek geëvalueerd.				
D.2	De school voert jaarlijks een zelfevaluatie uit, gebruikmakend van het UNESCO-kwaliteitskader en rapporteert aan het UNESCO-scholennetwerk.				
D.3	De school wordt driejaarlijks gevisiteerd en rapporteert jaarlijks in het UNESCO-scholennetwerk hoe de school de bevindingen van de visitatie in het schoolbeleid verwerkt.				
D.4	De leeropbrengsten van leerlingen van UNESCO-activiteiten worden geëvalueerd en evaluatieresultaten worden benut om waar nodig het aanbod te verbeteren.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

E Communicatie		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
E.1	De visie op de invulling van het UNESCO-schoolprofiel staat vermeld in de schoolgids en op de website van de school.				
E.2	De schoolvisie op de invulling van het UNESCO-schoolprofiel wordt gedeeld met personeelsleden, ouders en leerlingen.				
E.3	Er is een helder overzicht van UNESCO-thema's en – activiteiten en hoe deze een plek hebben in het onderwijsaanbod in de verschillende leerjaren en vakken.				
E.4	De school is actief lid van het UNESCO-scholennetwerk en neemt deel aan netwerkbijeenkomsten.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

E Communicatie		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4
E.5	Docenten zijn bereid materialen en projecten te delen met andere scholen in het Unesco-netwerk.				
E.6	Het UNESCO-logo is zichtbaar aanwezig in de school, op het gebouw en op de website.				
E.7	De school brengt het personeel, de leerlingen en de ouders regelmatig op de hoogte van het UNESCO-profiel (intenties, activiteiten, acties) via een nieuwsbrief of andere interne communicatiekanalen.				
E.8	Lokale media en externe betrokkenen bij de school worden op de hoogte gebracht van het UNESCO-profiel van de school en/of specifieke UNESCO-activiteiten en -acties in de school.				
Reflectie op Tops (opvallend sterke punten) en Tips (suggesties ter verbetering)					

SLO is het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Al 35 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek beleid, wetenschap en onderwijspraktijk. De kern van onze expertise betreft het ontwikkelen van doelen en inhouden van leren, voor vele niveaus, van landelijk beleid tot het klaslokaal.

We doen dat in interactie met vele uiteenlopende partners uit kringen van beleid, schoolbesturen en -leiders, leraren, onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (ouders, bedrijfsleven, e.d.).

Zo zijn wij in staat leerplankaders te ontwerpen, die van voorbeelden te voorzien en te beproeven in de schoolpraktijk. Met onze producten en adviezen ondersteunen we zowel beleidsmakers als scholen en leraren bij het maken van inhoudelijke leerplankeuzes en het uitwerken daarvan in aansprekend en succesvol onderwijs.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40
F 053 430 76 92
E info@slo.nl

www.slo.nl

eupees platform
internationaliseren in onderwijs

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO

Nationale UNESCO Commissie